

BART & BORIS

KRIJGEN LUCHT VAN NIEUWE
BELASTINGCONTROLES OP ZZP'ERS

Hoveniers huren minder zzp'ers in uit vrees voor schijnzelfstandigheid

Vanaf 2026 kans op boetes: zorgen over grijs gebied bij handhaving wet tegen schijnzelfstandigheid

Bedrijven in de groene sector huren minder zelfstandigen in op uurbasis, om boetes en naheffingen van de fiscus wegens mogelijke schijnzelfstandigheid te voorkomen. Dat is de indruk van zowel Richard Maaskant van Koninklijke VHG als van Jelle Westra van Tuinkeur. 'Onzekerheid over wat precies wel en niet mag volgens de regels heeft soms gezorgd voor angst.'

Auteur: Bart Mullink

De capaciteit van de Belastingdienst voor handhaving is beperkt is en de kans op controle op korte termijn dus ook, maar VHG'er Richard Maaskant en Tuinkeur-directeur Jelle Westra onderstrepen dat het niettemin belangrijk is om ver weg te blijven van alle soorten schijnconstructies. Westra denkt dat er waarschijnlijk vooral risicobedrijven zullen worden geselecteerd op basis van data-analyse. 'Die kunnen daardoor eerder controle verwachten.'

Boetepercentage

Het is de zogeheten Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA) die schijnzelfstandigheid moet voorkomen. Die wet is al vanaf 2016 van kracht, maar werd in de praktijk tot dit jaar niet gehandhaafd. 2025 is een overgangsjaar, waarin wel naheffingen worden opgelegd maar nog niet wordt beboet.

Vanaf 1 januari 2026 kan de fiscus bij overtreding ook boetes opleggen. Die kunnen flink oplopen als bij een zogenoemde schijnconstructie opzet of grove schuld wordt vastgesteld. In dat geval volgt een zogeheten vergrijpboete, die veel hoger is dan de standaard-verzuimboete. Het bedrag komt op minimaal 25 procent van de alsnog gevorderde betalingen. Dit percentage kan nog veel hoger uitvallen bij ernstige overtredingen en als er sprake blijkt te zijn van recidive.

Koninklijke VHG en ook Tuinkeur zag dat veel zelfstandigen de bui zagen aankomen en daarom kozen voor een dienstbetrekking bij één opdrachtgever. Maaskant: 'Ook zien we bedrijven die zijn gestopt met het inhuren van zzp'ers. Deze mensen werken nu wellicht voor andere opdrachtgevers, al dan niet in een andere constructie.' In welke mate een en ander

gebeurt, is volgens hem overigens moeilijk vast te stellen. De groene sector telt in totaal ruim 16.000 bedrijven. Ruim 12.300 hiervan behoren tot de categorie zelfstandigen zonder personeel (zzp).

Manieren

Dat meerdere bedrijven in de groene sector voormalige zzp'ers in vaste dienst hebben genomen, merkt niettemin ook Westra. Hij ziet dat ondernemers zich ook op andere manieren hebben aangepast. 'Diensten die je zelf niet in huis hebt, mag je uitbesteden. Zo kun je werk uitbesteden aan een boomspecialist of een stratenmaker, terwijl je dat in het verleden misschien inhuren noemde. En als je het druk hebt, kun je de aanleg van een tuin uitbesteden aan een andere zzp'er, die dat werk dan als zelfstandige voor je uitvoert.'

Inhuur via een uitzendbureau is ook een mogelijkheid. Al kun je je dan volgens Westra beter afvragen of je die extra klus waarvoor je iemand moet inhuren wel moet aannemen. 'Alleen al omdat je 30 tot 40 procent boven op het loon betaalt aan het uitzendbureau. Ook bouw je natuurlijk liever een vast team op, met mensen waarop je kunt rekenen. Financieel gezien kun je misschien net zo goed zeggen: ik doe die tuin niet, want meer omzet maken heeft weinig zin als je er niets op verdient.'

Pieken en dalen

In de groene sector blijft hoe dan ook sprake van pieken en dalen in de hoeveelheid werk. Veel activiteiten zijn seizoensgebonden en afhankelijk van weersomstandigheden. Maaskant: 'Dat schuurt nog wel met de wet DBA. Zeker als je kijkt naar de behoefte aan een flexibele schil op uurbasis. Ook heb je ermee te maken dat niet iedere zelfstandige in een dienstbetrekking kan of wil werken.'

Westra denkt dat hierbij vaak sprake is van kortzichtigheid. 'Mensen hebben hun loondienst verruild voor een bestaan als zelfstandige om meer over te houden. Maar intussen zijn ze niet meer verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid, bouwen ze geen pensioen op, hebben ze geen inkomen bij ziekte en geen vakantiedagen. Die 35 tot 40 euro per uur die ze beuren, dat lijkt goed geld. Maar voor al die extra dingen die ze niet meer hebben, zou je daarvan al gauw 15 tot 20 euro moeten aftrekken. En dan wordt het beeld een stuk minder gunstig.'

Zachtelandingsjaar

In oktober heeft de Tweede Kamer het kabinet in een motie gevraagd om het 'zachtelandingsjaar' (2025) met een jaar te verlengen. Het kabinet weigert dat. 'Veel organisaties hebben hun bedrijfsvoering de afgelopen periode verbeterd', luidde het antwoord. 'Door verlenging van de zachte landing zullen de goede inspanningen van veel organisaties stagneren. Zij krijgen te maken met een onaangekondigde koerswijziging die goed gedrag ontmoedigt. Andersom bevoordeel je juist partijen die geen werk hebben gemaakt van de aanpak van schijnzelfstandigheid.'

Een andere Kamerwens, om er in elk geval geen heksenjacht van te maken, is bij de uitvoerende macht wel in goede aarde gevallen. Zo moet de handhaving specifiek worden gericht op structureel misbruik en schijnzelfstandigheid, met prioriteit voor kwetsbare situaties. In de motie waarin dit wordt gevraagd, wordt ook onderstreept dat er geen jacht mag worden gemaakt op bonafide ondernemers. Verder moet onderzocht worden op welke wijze de communicatie met zzp'ers en inhurende bedrijven kan worden verbeterd, zodat zij vooraf weten waar ze aan toe zijn. Maaskant juicht dat toe, vooral omdat er naast evidente gevallen een groot grijs gebied is.

Onvoldoende duidelijkheid

Het Deliveroo-arrest uit 2023 illustreert wat er wordt verstaan onder schijnzelfstandigheid. Dit arrest diende als voorbeeld voor het verscherpte handhavingsbeleid, maar is niet een-op-een toepasbaar in alle situaties, weet Maaskant. 'Koninklijke VHG vindt het belangrijk dat alle betrokkenen met 100 procent zekerheid vooraf eenvoudig kunnen vaststellen bij welke samenwerkingsvormen tussen en met zzp'ers wel of geen sprake is van schijnzelfstandigheid. Er is behoefte aan duidelijkheid om te kunnen ondernemen. Zoals het nu is verwoord, is die duidelijkheid er nog onvoldoende.' Hoewel er nog weinig tot geen jurisprudentie beschikbaar is met betrekking tot beoordeelde samenwerkingsvormen in de groene sector, adviseren Maaskant en Westra bedrijven en zzp'ers om in elk geval uitsluitend in lijn met de Wet DBA samen te werken. 'De afspraken die je in een overeenkomst maakt, moeten aansluiten op de wijze waarop je in de praktijk samenwerkt en op de manier waarop het werk wordt uitgevoerd. Zo niet, dan is de kans groot dat de Belastingdienst tot de conclusie komt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.'

Richard Maaskant: 'Veel activiteiten zijn seizoensgebonden en afhankelijk van weersomstandigheden. Dat schuurt nog wel met de wet DBA.'

Jelle Westra: 'Mensen denken als zelfstandige meer over te houden. Maar intussen zijn ze niet meer verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid, bouwen ze geen pensioen op, hebben ze geen inkomen bij ziekte en geen vakantiedagen.'

Wanneer volgen boetes bij schijnzelfstandigheid?

De Wet DBA wordt sinds 2024 weer gehandhaafd. In 2025 legt de Belastingdienst bij overtredingen alleen naheffingen op. Boetes blijven dat jaar nog achterwege. Vanaf 1 januari 2026 kan de fiscus wél boetes opleggen bij schijnzelfstandigheid. Gaat het om opzet of grove schuld, dan volgt een vergrijpboete. Die begint bij 25 procent van de alsnog verschuldigde bedragen en kan hoger uitvallen bij ernstigere overtredingen of herhaling.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!